

Rubrika NEDONOŠENCI

Předčasné porody podle faktorů

Mezi faktory, které mohou ovlivnit výskyt předčasného porodu patří kouření, hypertenze, nezdravá váha, cukrovka, předchozí předčasný porod a vícečetné porody. Všechny uvedené rizikové faktory se vzájemně nevylučují, to znamená, že se může vyskytnout více než jeden současně. Například těhotná žena může mít v těhotenství cukrovku a před těhotenstvím nezdravou váhu. Sazby podle faktorů se vypočítají jako: celkový počet předčasných porodů ve vybraném faktoru dělený celkovým počtem všech živě narozených dětí pro vybraný faktor, vynásobený 100, aby se u každého faktoru získala míra předčasných porodů. Pro srovnání uvádíme procento každého faktoru u všech živě narozených dětí v závorkách pod každou sazbou. Několik způsobů, jak interpretovat nové faktory předčasného porodu, je:

Faktory zvyšující pravděpodobnost předčasného porodu

- 17,8 % kouření, (3,5 % ze všech porodů)
- 25,6 % hypertenze (3,2 % ze všech porodů)
- 13,7 % nezdravá váha (36,4 % ze všech porodů)
- 35,4 % diabetes (1,2 % ze všech porodů)
- 36 % předcházející předčasný porod (2,8 % ze všech porodů)
- 65 % vícčata (3,5 % všech narozených)

KOURENÍ

Stav kouření byl zjišťován, když rodič-

ka uvedla, že měla nějaké cigarety během 3 měsíců před těhotenstvím bez ohledu na počet zkonsumovaných cigaret.

HYPERTENZE

Hypertenze před těhotenstvím byla definována jako zvýšení krevního tlaku nad normu pro věk, pohlaví a fyziologický stav rodičích osob před začátkem současného těhotenství. Údaje uvedené pro předčasný porod na základě hypertenze nezahrnují gestační hypertenzi a hypertenzi indukovanou těhotenstvím (nebo preeklampií).

DIABETES

Diabetes byl definován jako cukrovka před těhotenstvím (typu 1 nebo typu 2) a nezahrnuje těhotenskou cukrovku (diabetes během těhotenství).

NEZDRAVÁ VÁHA PŘED OTĚHOTNĚNÍM

Index tělesné hmotnosti (BMI) je míra tělesného tuku založená na výšce a hmotnosti, která platí pro dospělé muže a ženy. Procento žen s nezdravou hmotností před otěhotněním bylo vypočteno jako počet žen s BMI, který je kategorizován jako podváha (BMI <18,5), nadváha (BMI 25 až 29,9) nebo obezita (30 nebo vyšší), děleno počtem žen, které porodily živě, vynásobený 100.

PŘEDCHOZÍ PŘEDČASNÝ POROD

Předchozí předčasný porod byl definován jako předchozí porod, kdy se dítě narodilo před 37. týdnem těhotenství.

VÍČEČETNE TĚHOTENSTVÍ

Vícečetné těhotenství bylo definováno jako jakékoli těhotenství s více než jedním dítětem. Multiple mohou zahr-

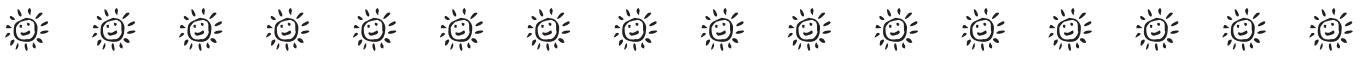
novat dvojčata, trojčata, čtyřčata nebo více.

Efekt časně výživy MM na IGF-1 faktor

Inzulinu podobný růstový faktor 1 (IGF-1) je jedním ze základních intrauterinních hormonálních mediátorů růstu a jeho sérové hodnoty jsou po předčasném porodu často nízké.

Cílem bylo zhodnotit vliv **okamžitého krmení mateřským mlékem** na sérový IGF-1 u předčasně narozených novorozenců.

Tato prospektivní, observační kohortová studie zahrnovala 60 předčasně narozených dětí narozených <32 týdnů gestace, rozdělených do skupiny A a B podle kojení nebo umělé výživy. Měření růstu byla provedena při narození. Byla vypočtena standardní odchylka každého měření. Sérový IGF-1 byl měřen jeden den po narození a v době ekvivalentní 40. týdnu gestace. Signifikantně vyšší hladina průměrného sérového IGF-1 byla detekována ve skupině A než B v postnatálním věku odpovídajícím 40. týdnu gestace. Ve skupině A byla vyšší signifikantní hladina detekována v průměrném sérovém IGF-1 ve věku odpovídajícím 40. týdnu gestace než při narození ($25,21 \pm 6,69$ a $20,13 \pm 5,46$ p <0,05). Vícenásobná lineární regresní analýza ukázala, že **vyšoká porodní hmotnost, zvýšený věk gestace a kojení korelovaly se zvýšenou hladinou IGF-1 v séru v postnatálním věku odpovídajícím 40. týdnu gestace. Okamžité krmení mateřským mlékem bylo doprovázeno zvýšeným IGF-1 v séru předčasně narozených dětí.**

Kontakt kůže na kůži zlepšuje tvorbu a spotřebu MM

U předčasně narozených dětí se doporučuje krmení přednostně vlastním mlékem matky (MOM) před mlékem dárce (DM). Expze MOM v blízkosti předčasně narozených dětí, zejména během nebo bezprostředně po kontaktu kůže na kůži (SSC), je spojena s větší produkcí mléka. Nicméně korelace mezi produkcí SSC a MOM během hospitalizace u předčasně narozených dětí nebyla dosud studována. Tato studie zkoumala vztah mezi produkcí a využitím SSC a MOM u předčasně narozených dětí během prvního postnatálního měsíce života. Jednalo se o prospektivní kohortovou studii. Matky a jejich předčasně narozené děti narozené s průměrným GV 30 ± 3 týdnů a průměrnou p.h. $1\,443 \pm 576$ g a způsobilé pro SSC během prvních 5 postnatálních dnů byly vybrány pro studii. Matky dokumentovaly objemy odsátého mateřského mléka a sezení SSC. Během prvních 28 dnů života byly denně shromažďovány objemy odsátého mateřského mléka, typ a objem enterální výživy a trvání a frekvence SSC spolu s demografickými, perinatálními a krmeními údaji z elektronických lékařských záznamů. Studie zjistila, že doba trvání SSC je spojena se zlepšenou produkcí a spotřebou MOM. SSC může být užitečným nástrojem ke zvýšení expozice MOM a zlepšení dlouhodobých zdravotních výsledků u předčasně narozených dětí.

Breastfeed Med, 2023

MaMiTa 89/2024

Rozdíly ve složení MM dárkyně a MOM

Je známo, že vlastní mateřské mléko (MOM) snižuje komplikace u předčasně narozených dětí, a pokud není k dispozici, doporučuje se, aby předčasně narozené děti s velmi nízkou porodní hmotností byly krmeny dárčovským lidským mlékem (DHM). Vzhledem ke stádiu pasterizace, zpracování a laktace dárce DHM neobsahuje stejné nutriční, imunologické a mikrobiální složky jako MOM. Tento přehled shrnuje rozdíly mezi MOM a DHM, potenciální účinky na zdravotní výsledky a klinické důsledky těchto rozdílů. Nakonec jsou diskutovány důsledky pro výzkum a klinickou praxi.

V důsledku fáze zpracování MM pasterizací a doby laktace dárkyně je mnoho nutričních, imunologických a mikrobiálních složek přítomných ve vlastním mateřském mléce redukováno nebo eliminováno v dárčovském

MM z banky (DHM).

Ochrana před komplikacemi souvisejícími s nedonošeností se snižuje, když jsou nedonošenci krmeni vysokými dávkami DHM.

Rozdíly ve složení MM dárkyně a MOM

Rozdíly ve složení mezi DHM a MOM jsou obecně výsledkem zpracování DHM, včetně pasterizace a několika cyklů zmrazení a rozmrazení, stejně jako fáze laktace darujících matek.

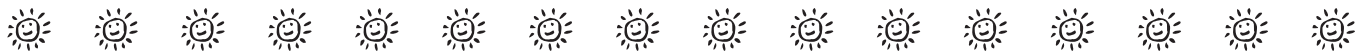
Vyživové rozdíly

Četné studie zjistily, že DHM obsahuje méně kalorií a méně nutričního obsahu než MOM. Vzhledem k výrazně sníženému obsahu bílkovin, tuků a sacharidů se odhaduje, že DHM má v průměru pouze **17,6 kcal/oz** (rozmezí: 15,9–20,7 kcal/oz)¹⁸ ve srovnání s 23,1 kcal/oz v MOM od matek předčasně narozených dětí. Zatímco dostatečný příjem bílkovin je nezbytný pro optimální růst u předčasně narozených dětí, **DHM obsahuje v průměru pouze 1,0 g/dl ve srovnání s 2,1 g/dl u předčasně narozených dětí.**

Klinické rozdíly

Zatímco rozsáhlý výzkum podporuje přínosy MOM pro zdravé děti, informace o přínosech DHM jsou mnohem omezenější. Kromě rozdílů ve složení v důsledku zpracování DHM může DHM poskytovat menší ochranu před komplikacemi díky personalizovaným a dynamickým složkám v MOM, které poskytují individualizované imunomodulační a nutriční programování během kritické fáze vývoje. Ve srovnání s umělou výživou je DHM spojeno se sníženým rizikem NEC.

MOM poskytuje jak personalizovanou výživu, tak personalizované snižování rizik tím, že přispívá k rozvoji imunitního systému dítěte, trénuje imunitní

systém ke stimulaci složek, které regulují zánětlivou reakci, a buduje síť komezánálních bakterií, které pomáhají chránit před patogeny. Přesto jsou matky předčasně narozených dětí vystaveny obrovskému riziku, že budou produkovat nedostatečné množství MOM pro výlučnou výživu svých dětí. MOM a DHM je často poskytováno navíc k MOM, když je nedostatek MOM.

Vliv na spotřebu mateřského mléka

Vzhledem k tomu, že matky mohou být méně motivovány k odsávání a poskytování MOM, když je k dispozici DHM, několik studií zkoumalo vliv dostupnosti DHM na spotřebu MOM. Studie zkoumající celkový dopad dostupnosti DHM na spotřebu MOM při propuštění z NICU neznamenaly žádné rozdíly ani zvýšenou míru spotřeby MOM, včetně systematického přehledu 10 studií z roku 2016 a studie 22 NICU na více místech.

Přijetí rodinami a personálem NICU

Informace týkající se přijatelnosti DHM mezi rodinami a personálem NICU jsou nezbytné pro usnadnění zvýšené spotřeby MM u zranitelných dětí s VLBW. Ačkoli rodiče v rozvojových zemích uvádějí obavy ohledně bezpečnosti DHM, ve Spojených státech je DHM dobře přijímána rodiči a personálem NICU.

Použití mateřského mléka dárkyně u jiných populací

DHM se nyní používá na NICU pro late

preterm, nemocné novorozence včetně pro novorozence s nadměrným úbytkem hmotnosti a během odloučení matky od dítěte, aby se snížilo potenciální riziko komplikací, zabránilo se vystavení umělé výživě a chránilo se výlučné kojení. Výzkum v této oblasti je však omezený a jen málo studií.

Implikace pro výzkum

Zatímco použití DHM snižuje riziko NEC u předčasně narozených dětí s VLBW, existuje méně důkazů o jeho ochranných přínosech s ohledem na další komplikace. Je zapotřebí dalšího výzkumu, aby se zjistilo, zda je DHM spojena se sníženým rizikem dalších komplikací souvisejících s předčasně narozeným dítětem a rozsah této ochrany. Vzhledem k tomu, že je neetické náhodně vybírat děti tak, aby byly krmeny výhradně MOM nebo DHM, jsou děti ve studiích týkajících se přínosů DHM obecně krmeny alespoň nějakou MOM.

Závěry pro klinickou praxi

Pravděpodobně nejdůležitějším klinickým důsledkem týkajícím se použití DHM je vývoj a implementace strategií na podporu matek při poskytování MOM, čímž se snižuje potřeba DHM. I když projekty na zlepšení kvality byly v tomto úsilí úspěšné, je zapotřebí značného nasazení zaměstnanců NICU. **Kromě toho je nezbytné, aby rodiče a personál NICU jasně chápali rozdíly mezi MOM a DHM. Zásady a postupy, které standardizují rodičovské poradenství týkající se DHM a MOM.**

Shrnutí

Tento přehled rozdílů mezi MOM a DHM poskytuje informace nezbytné pro zdravotníky s NICU a další poskytovatele zdravotní péče, aby mohli poskytovat optimální péči novorozencům na NICU na základě podílu spotřebovaného DHM oproti MOM. V důsledku zpracování MM a laktačního stádia dárkyně je v DHM sníženo nebo eliminováno mnoho základních nutričních, imunologických a mikrobiálních složek, což snižuje ochranu před komplikacemi a může ve skutečnosti zvýšit riziko špatného růstu.

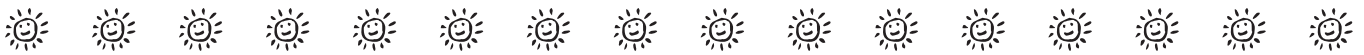
Novorozenci, kteří dostávají vysoké dávky DHM, vyžadují pečlivé sledování komplikací a špatného růstu.

Individualizovaná fortifikace HM může být nutná u nedonošenců krmených vysokými dávkami DHM pro optimalizaci růstu.

Rodiče potřebují informace o rozdílech mezi DHM a MOM, aby mohli činit informovaná rozhodnutí.

Časná neurovývojová hodnocení

Diagnostická studie provedená v Monash Children's Hospital v Melbourne v Austrálii zdůraznila hodnotu časného neurovývojového hodnocení při identifikaci dětské mozkové obrny u dětí narozených předčasně nebo s extrémně nízkou porodní hmotností, stejně jako u donošených dětí, které podstoupily terapeutickou hypotermii v důsledku encefalopatie. Tato studie, provedená mezi lednem 2019 a červencem 2021, se zaměřila na kojence navštěvující kliniku raného neurovývoje a využila specifická kritéria, jako neklidné pohyby, skóre Hammersmith Infant Neurological Examination (HINE score (<57)). Celkem 116 kojenců, převážně chlapců narozených kolem 27. týdne těhotenství, podstoupilo vyšetření, která se ukázala jako významně účinná při predikci přítomnosti a závažnosti dětské mozkové obrny ve věku 24 až 36 měsíců (CA). Studie však odhalila omezení účinnosti těchto časných hodnocení při předpovídání kognitivních poruch, což naznačuje potřebu delšího a podrobnějšího hodnocení těchto stavů. Zjištění naznačují, že zatímco časná hodnocení jsou klíčová pro detekci a zahájení intervencí pro dětskou mozkovou obrnu, jsou méně spolehlivá pro hodnocení kognitivních a jiných neurovývojových poruch, což vyžaduje další studie a metodiky ke zlepšení včasných diagnostických schopností v těchto oblastech.

Inokulace mateřského mléka

Mateřské mléko je nosičem bioaktivních látek a prospěšných bakterií, které podporují vytvoření zdravého střevního mikrobiomu novorozenců, zejména předčasně narozených. Pasterizované mateřské mléko dárců (PDHM) je druhou nejlepší možností, když není k dispozici vlastní mléko matek předčasně narozených dětí. Protože pasterizace ovlivňuje mikrobiologickou kvalitu dárcovského mléka, bylo PDHM naočkováno různými vzorky předčasněho MM a poté inkubováno, aby se vyhodnotil účinek z hlediska růstu bakterií, mikrobiomu MM a proteolytických jevů.

Ve studii in vitro bylo PDHM naočkováno v koncentraci 10 % vzorky předčasněho MM. Mikrobiologické, metataxonické a peptidomické analýzy na vzorcích předčasněho MM na začátku (T0), na vzorcích PDHM a na vzorcích naočkovaného mléka (IM) v T0, po 2 h (T1) a 4 h (T2) inkubace při 37 °C, byly provedeny.

Výsledky: Vzorky naočkovaného MM po 4h inkubace ukázaly, že celkový počet bakterií se významně neliší ($p > 0,01$) ve srovnání se vzorky předčasněho mléka. Úroveň mléčných bakterií byla obnovena u všech naočkovaných MM. Po inokulaci analýza ve vzorcích ukázala, že proteobakterie zůstaly pře-

vládním kmenem, zatímco firmicutes se posunul z 3 % po inkubaci po 2 h na 9,4 % po inkubaci po 4 h. Peptidomický profil naočkovaného MM se podobal profilu PDHM, inkubovaného po stejnou dobu, pokud jde o počet a typ peptidů.

Závěr: Studie prokázala, že inokulace PDHM mateřským mlékem by mohla obnovit bakteriální růst a personalizovat mikrobiom v pasterizovaném MM. Tento účinek by mohl být prospěšný kvůli přítomnosti mateřských probiotických bakterií, které činí pasterizované donorové MM podobnější vlatnímu mateřskému mléku.

MUDr. Anna Mydlilová

Bylinná podpora KOJENÍ a TRÁVENÍ

Přírodní řešení

Jedinečné složení s BIO extrakty fenyklu a anýzu.

Doporučují české maminky

9 z 10 maminek v ČR doporučuje Lactil®.*

